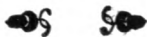

HISTORIA
TAVRICÆ CHER-
SONESI, A TVRCIS SVPERIO-
re anno occupatæ; & TATTARIAE Præcopen-
sis, in prouinciam imperij Turcici
reductæ.

CATALOGVS OMNIVM PROVINCI-
ARVM IMPERII TVRCICI

DE SAMVELE SBOROVIO
*principe Polono, iussu regis, supplicio affecto,
& motibus inde secutis, iam
sedatis.*

Et alia cognitu non indigna,

VVITEBERGAE.

ANNO M. D. LXXXV.

DE TATTARIS à Turca subactis.

AVRICA CHERSONESVS, QVAM Præcop, & Tattariam minorem hodie appellant; ampla peninsula est, inter Pontum Euxinum & Mæotiden, versus ortum porrecta ad Bosphorum Cimmerium, qui ad gradum long. 64. lat. 48. Europam ab Asia determinat. Eam mediam, horridi & ardui montes, velut Appenninus Italiam; in boream & australem, cuius Capha emporium celebre, anno 1475. à Mahomete occupatum, metropolis est, dirimunt. In boreali verò parte, TATTARI Crimæi vulgò appellati, latissimos inter Borysthenem & Tanaim campos, pascuis subinde mutatis peruagantes, sedem regiam annos iam ferè 400. habuerunt oppidum CRIMÆAM. quibus tributum seu pensionem annuam ad 40000. Vngaricorum Poloniæ reges ab auorum memoria pendunt.

Horum rex proximis annis Mechemet Kirei, Turcis confœderatus & socius fuit. Aduersus quem proprii fratres seditionem mouerunt: & cum viribus regi impares essent, ad Stephanum Poloniæ regem, quem insensum Tattaro tributum annuum pendere hæcenus recusasse sciebant, auxilij implorandi causa fugerunt. Eos cum aliquoties Tattarus repeteret, nihil tamen apud Polonum efficeret: tandem Turcarum Imperator à rege obtinuit; vt proximo anno, sibi Byzantium, cum legato Polono, sint remissi. Tattaro tamen eos non restituit, nimirum tanquam Re-^{1581.}
^{1582.}gis Tattarici obsides retinere eos cupiens, vt velit, nolit,

Tattarus in officio retineretur. Id grauius Tattarus ferebat, & tamen petente Turcarum Imp. vt illius stipendijs in Asiam aduersus Persas auxilio Turcis proficisceretur : regi confœderato gratificatus est. Cùm autem Turci clade ingenti apud Tiflin à Persis affecti essent, Tattarorum rex, per Circassios & Mengrellios, qui etiam Colchidis partem inhabitant, iter faciens, clade intellecta, cum exercitu suo in regnum se recepit, multum damni habitatoribus istorum locorum, per quæ iter faceret, inferens.

Verùm vt in regnum redijt, intelligereq; , fratres suos, sibi à Turcis, ex fœdere & promissione nondum redditos esse, magnis in Turcam exarsit iris. Eius mitigandi causa, AMurathes, legatos cum donis eximijs, ad ipsum misit, excusans quare hæctenus fratres ipsi non remisit : allegans, in securitatem regis id fecisse, ne remissi fratres, absente Rege res nouas molirentur. se eos aut reuocaturum breui, aut in securitatem Regis penes se retenturum.

1583.

Sed fratres Tattari negligentius Byzantijs custoditi clam aufugerunt, ac denuò bellum fratri Regi, auxilio Moscouitarum, & quorundam Tattarorum intulerunt. Ad quod propulsandum Tattarus auxilia Turcarum implorauit, quæ quidem promissa sunt, sed non præstita. grauati enim Turcæ in ea loca proficiscuntur, & cum Persis satis habent, quod agant.

Cùm autem denuò à rege Tattaro fratres seditiosi regno exacti essent : Tattarus omnem culpam in Turcas deriuauit, credens eorum instinctu (cùm inextinguibili te-
neantur dominandi cupiditate) factum esse, quod tam funestum & exitiale bellum fratres sui sibi intulissent. Ratus id nisi ita esset, fratres sibi iamdudum, aut restitui, aut
eandem

eadem diligentia, qua multi alij principes viri, ab ipsis retinentur, custodiri potuisse. Accedebat eodem fermè tempore, vt Turca legatos ad Tattarum mitteret, ac rursus ab ipso, auxilia in Persiam, non vt antè, benignè peteret; sed exemplo nouo, superbè fermè efflagitaret.

Quare Tattarus ingentes irarum aduersus Turcam concipit æstus, ac nimium iracundiæ indulgens, non citius Turcis bellum indixit, quàm intulit, atq; ciuitatem Capham (quæ in Taurica Chersoneso olim Theodosia dicta, à Mahomethe verò Turcarum Imp: maioribus suis erepta erat) interceptiendam sibi esse ratus, eam obsidione cingit, atq; armis, & amotione com meatus, ita Turcas, in vrbe Capha, nihil tale vnquam à socio Rege metuentes, pressit, vt non modò de facienda deditione deliberarent, sed iam intra duos dies dedere vellent.

Interea Amurathes, extrema quæq; à Tattaris metuens, 1584.
consilio habito, Tattarum quendam, Islan Gerai dictum, quem per multos annos captiuum detinuerant Ottomanni, & ipsum Regij sanguinis, & vt fertur, naturalem Regis fratrem accersiri iubet. Eum benignis alloquitur verbis; Ad magnos posse peruenire ipsum honores, si sibi obedire vellet. Rebelle sibi Regem Tattariæ, nulla de causa; omnia in regno tyrannicè agere; subditos miserabiliter affligere; Eos grauatè ferre imperiosum dominum. Proinde si ipse vellet in Tattariam proficisci, se ipsi & pecunias & exercitum esse daturum, vt tyrannide liberaret patrium regnum. Consueuisse enim Ottomannos iustitiam colere; miseros defendere à tyrannorum insultibus; esse apertam cunctis afflictis Ottomannicam portam, refugium & receptaculum pauperum & derelictorum. Lætus miser, quòd seruili statu solutus, citò dominus saluari deberet, annuit.

Itaq; ex voluntate Imp. Turcici, subito, non quidem Rex, sed TATTARIAE BEGLER BEGV S est declaratus. Inrauitq; fidelitatem Amurathi & ipsius legitimis successoribus; accepitq; vexillum aureum, quemadmodum pro signo fidelitatis, aut loco inuestiturae, Tributarij & subiecti principes à Turcis accipere solent, quales sunt Moldauus Bogdanus, VVallachus & Transylvanus.

1584.

Exinde, duce Ochiali, maris praefecto, cum quadraginta, non amplius, triremibus, initio mensis Aprilis, soluit Constantinopoli, atq; paucorum dierum spatio, per pontum Euxinum nauigans, secundis ventis utens prope Capham apulit, cum postero die ciuitas dedi deberet Tattaro. At Turcae non modo auxilia in urbem intulerunt, sed etiam seruitute liberatus Tattarus, tentauit optimatum apud fratrem animos, pecunijs, donis & promissionibus, ut aut dederent sibi fratrem viuum, aut occiderent. Acceperat enim in eum finem, à Murathe ingentem pecuniarum summam. Itaq; pecunia multos ex Tattaris corripit; inter quos etiam fuerunt consiliarij Regis, atq; vnus ex intimis & selectissimis amicis.

Qui uti conuentum erat, proprium Regem, in casa rustica tum diuertentem aggrediuntur, atq; cum duobus filiis in frustra concidunt, atq; eum, qui hoc ita fieri desiderauerat, Tattarum, pro Domino accipiunt, honorantq;. Qui donis & promissis multis sibi Tattarorum amicitiam & fidelitatem conciliauit.

Talem ad modum Tattari, qui haecenus liberi & indomiti fuerunt, ex focijs & fratribus Ottomannorum, ipsorum sunt facti serui. Et plerunq; habet Ottomannica amicitia talem finem.

Est autem mirandum, quod tam piger, tamq; inutilis Amu.

Amurathes, tam felices habeat rerum suarum successus, quos maiores sui vix armis habere potuerunt. Verum credo, ipsi hoc ita contingere, quod iam Imperium suum maiorum armis & virtute est confirmatum & stabilitum. Quemadmodum legimus, fortunatos fuisse nimis sæpe, Neronem impium aliàs & dissolutum, & impurum Heliogabulum. Forsitan quoq; habituræ sunt Amurathis res miserabilem finem, quemadmodum habuit fortunatus ille Polycrates Samius apud Herodotum. sed oretenus aliquando, si ita Deo placebit, de his & similibus colloquemur.

Eodem ferè tempore, quando Amurathes Imp. Turcarum, fraudibus Tattaros domuit, parùm absuit, quod Turcæ non destruxerint omnia Christianorum, quæ Constantinopoli sunt, templa, propterea (vt creditur) quòd Patriarcha Constantinopoli: Ieremias, Turcis templum quoddam Christianum, vti in Moscheam (ita Turcarum templa vocantur) illud transferrent, concedere abnuerit. Sed cessauit tandem destructione duorum templorum Græcanicorum, furor & rabies infidelium. Ieremiam autem Patriarcham, cathenis vinctum, miserabiliterq; per urbem raptum, tandem Rhodum relegauerunt. Doleo certè istius boni humaniq; viritæ sum. Erit ipsi absq; dubio gratissimum, si literis ipsum in carcere consolaberis, Deus autem incolumem ipsum & fidelem seruet.

Amurathes Imp. Turc. paulò post, cùm in horto equitaret, spaciabundus, morbo suo corripitur comitali, atq; ab equo prolabitur, & pro mortuo est asportatus in ædes, atq; per aliquot dies Const: pro mortuo habitus est. Cùm autem milites (secundum morem & consuetudinem ipsorum) inciperent spoliare ciues, eos sedare non potue-

runt aliter, nisi quod Ianizarorum Agâ promitteret, se ipsis viuum monstraturum esse ipforum Sulthanum. Itaq; duodecimo die morbi Amurathes S. Sophiæ Ecclesiam (quam capta Constantinopoli Sulthanus Mehemetes, in Moscheam transtulit) visitauit, atq; viuum se cunctis monstrauit. Sic reuixit, qui per aliquot dies pro mortuo fuit habitus.

Paucis abhinc diebus, equites Caroloftadienses (quos in confinibus Styriæ, ante duos annos à Turcis clade memorabili affectos esse, scripsi) se vindicauerunt. Nouem enim millia Turcarum intrauerant ista loca, atq; magna damna habitatoribus istorum locorum intulerant, abducen-tes multos captiuos & ingentem prædam. eos nostri celeriter insecuti atq; configentes, in fugam coniecerunt, prædam omnem recuperantes. ex hostibus multi cæsi, captiq; inter quos duos Begos esse ferunt. parem fortunam nos quoq; in his locis sperassemus. Turcæ enim iuerant in metallicas ciuitates. Cum autem ibi in armis inuenirent Christianos, subito regressi sunt, atq; oppidulum quoddam Topfan dictum, ipsis tributarium incendunt, atq; miseros habitatores, nihil tale metuentes, captiuos tanquam hostes abducunt, ipsis culpam dantes quod Christianis aduentum suum indicauerint. Nos qui fuimus 400. in vniuersum, hæc intelleximus, & quamuis hostes decem miliaribus à nobis abessent: tamen celeriter diem atq; noctem equitando, paulo post quàm Turcæ ingressi essent castellum Sabathæum, aduenimus. Regressi sumus re infecta, dolentes quod hostes per viam non potuissemus inuenire. Hostes tum nos in reditu insequi non audebant, quamuis essent circiter duo millia.

8. Decembris moritur vir & diues & magnæ auctoritatis

ritatis Nicolaus Bathorius, relinquens hæredem Stephanum Bathorium, & ipsum infœcundum. Ita ipso etiam moriente in his locis deficere videtur ista familia, quæ multos sapientes & fortes produxit viros, atq; nostra memoria Regem Poloniæ Stephanum Bathorium.

Venerunt iam literæ Byzantio quibus significatur, Ferratem Bassam (quem contra Persam cum ingenti exercitu profectum esse proximis literis indicaui) bis ab hostibus, Georgianis præsertim, casum esse. Osman Bassa interim Constantinopoli fuit. atq; Vezir Asim declaratus est, remoto Siaus Bassa. Iam autem contra Persas mittitur cum auxilijs nouis. Cui IMP. triremem & tentoria sua propria, præter morem Ottomannorum concessit. Creditur quod Ferratem strangulandi mandata acceperit, à Sulthano, quòd rem iste malè gesserit. Carthaginensium consuetudinem Ottomanum seruare videntur, qui Duces suos, malè rem bellicam, qualicumq; modo, administrantes, in cruces egerunt. Fertur etiam, quòd Tattari rebellionem aduersus supposititium Dominum moliantur. Atq; Turcas grauati in Tattaros profecturos esse: negantes se contra fratres suos pugnatu- ros, qui eiusdem sint religionis secum, & arma hæcenus fideliter cum ipsis coniunxerint.

Sepusiensis comitatus, vtrum hæreditarius sit, & cui pareat, quæris? Is certè Regi paret Hungariæ, qui hodie est Rudolphus Imp. & nulli præterea subiectus est. *Nam pars Regni est Hungarici, atq; vnus ex 70. Regni comitatibus.* Nos etiam pro defensione eius hic militamus. Nec etiam est hæreditarius, sed electo Regi cum reliquis Regni partibus cedit. Hoc tamen ex annalibus Hungaricis (quantum memoria repetere possum)

sum) constat, *Sigismundum Pannonia Regem*, cum graue & inauspicatum bellum contra Baiazetem Ottomanum gereret, valdeq; inopia pecuniæ laboraret, *partem agri Sepusiensis comitatus, cum tredecim oppidulis, quæ Poloniam versus sunt*, pro certa pecuniæ summa, *regi Polonia oppignorasse*; ita ut ipse ex prædictis oppidis annuos redditus, pro viuris perciperet; Tutela autem & arces, si quæ sunt, Regi Hungariæ manerent inuiolatæ, id quod hodie etiam ita seruatur. Ita quidem credam, ius illud pignoris, Poloniæ Regis hæreditibus, qui ex Iagellonum familia descendunt (ex quorum numero Heduuigis focus Iulij Ducis, fuit) iure deberi; Quamuis comitatus Sepusiensis regis sit Hungariæ. Transylvania beneficium Turcici Imp: hodie est.

CATALOGVS PROVINCIA- RVM IMPERII TVRCICI.

IN ASIA.

1. *Natoli*, h. ASIAE MINORIS Beglerbegus seu vicerè, re-
2. *Caraman*, Ciliciæ præest. (sident in Chiutaia.
3. *Scuás*, Syriæ superiori, residet in Sebastia,
4. *Halép* Alepi residet, parti Syriæ præest.
5. *Scham*, DAMASCI, quæ Scham Turcis & Arabibus dicitur, Syriæ, & Calesyriæ, Palæstinæ &c.
6. *Tarablos* siue *Traplos*, Tripolitano regno præest ad montem
7. *Maras*, Arabiæ desertæ confinis. (Libanum
8. *Diarbechié*, MESOPOTAMIAE.
9. *Bagdat*, BABYLONIÆ & Chaldææ.
10. *Fas*. Mengrellios, Colchidis habitatores sub se habet, forsitan à Phasi fl. ita nominant.

11. *Ezram*, parti ASSIRIAE & ARMENIAE præest.
12. *Balsara*, ad sinum Persicum, Persidis & Chaldaæ partem ha-
13. *Labfa*. Caramannia quæ Ormum versus. (bet.
14. *Iemen Adin*, ARABIAE præest.
15. *Hebesch*, ad sinum Arabicum dominatur, obiectus Pres-
bytero Iohanni.
16. *Mesier*, AEGYPTO, residet in Cairo, quam Mesier vo-
cant Turcæ cum Aegypto. Iudæi Misraim ex literis sa-
cris adhuc vocant.
17. *Cypro*, Cypro præest, residet Nicosiæ, siue Niconiæ potius.
18. *Van*, in confinibus Persiæ.
19. *Schereful*, etiam in confinibus Persiæ, sed tamen Assiriæ ma-
gnam partem sub se habet.
20. *Cars* in Armenia & Mediæ } Hi Beglerbegi nuperrimè con-
finibus. } stituti sunt contra Persam.
21. *Tiflis*, in Georgianorum R. } sed reliquis, propter incertū
22. *Tschildir*, in confinib. Mes } belli euentum, & propter pro-
23. *Sohum*, ibidem. (diæ. } uinciarum paruitatem, ne-
24. *Temircapi*. Ferreæ portæ. } quaquam comparandi sunt.

In EVROPA.

1. *Rumuli*, Thraciæ siue GRAECIAE TOTIVS. Turci n.
Græciam Rumuli vocant, corrupto Romanæ nomine,
alii post Constantinum magnum, vocant Thraciam, So-
phiæ sedem habet, sed plerunq; Constantinopoli est.
2. *Cassa*, TAVRICA Chersonesi, olim Theodosia dicta.
3. *Temesvár*, Hungariæ versus VVallachiam.
4. *BVDA*, HVNGARIAE superioris, residet Budæ.
5. *Bosna*. Dalmatiæ, Illyridi, & Croatiæ parti præest, residet Bos-
sinae.

In APHRICA.

1. *Ginl Gesarè*, Algeriæ præest, quam Turcæ ab antiquo
B 2 nomi-

nomine sed corrupto, nominant *Giuelgesarè .i. Iuliam*
Cœsaream.

2. *Tunis*, Tunetorum habet Regnum, & residet *Tuneti.*
3. *Tripoli*, Leptis est antiquis, & *Tripoli* *Aphricæ* residet.
4. *Capitan Bassa* his adiungitur, Is mari præest, & inter *Beglerbegos* numeratur. Et ferme omnes *Aegæi* maris insulas sub se habet. Residet tamen plerumq; *Constantinopoli* & *Callipoli.*

Singuli *Beglerbegi* sub se habent suos *Begos*, siue *Sangiabegos*, quorum quisq; ferme principatum aut Ducatum obtinet, & vice *Beglerbegi* sunt. seu vice Domini. Seruit eorum quisq; plerumq; 500. sæpe 1000. equitibus. Horum in vniuersum sunt plus minus 300. Hi sub se habent *Spahileros*, quos rectè vocamus *Vasallos* siue *beneficiarios*. Nam equites merent & beneficia pro stipendio habent, ad tempus.

DE SAMVELE SBORO,

VIO POLONO.

1573. Samuel Sborouusky ob interfectum sub coronationem Regis Henrici Castellani Premisliensem, ex familia VVapousky in Arce; perpetuò bannitus siue exilio multatus erat, absq; tamen vlla infamia, quæ in talibus addi solet, nota. Per hoc tempus partim in Transyluania, partim in campis illis latissimis, in quibus grassantur *Nizeuij* *Cotazij*, tum in proximis *VValachiae* partibus vitam degebat, ita tamen quod sæpius in Regnum ad suos veniebat, (Habebat enim uxorem ex familia *Spitronum* Castellani olim *Cracouiens.* filiam) & tam *Cracouiæ*, quàm in alijs ciuitatibus ac oppidis morabatur, atq; interdum licentio-

centiosius grassabatur. Quærebat interea per fratres & con-
sanguineos suos, modos & rationes, quibus placere offensam
partem, & Reipub. decreto comitali, restitui posset. quæ res
non successit, multis intercedentibus causis.

Cùm verò passim multi conquererentur, & pro sin-
gulis comitijs exclamarent, bannitos, contra leges patriæ in
Regno versari, impunè multa illicita ac interdum horrenda
committere, negligentibus locorum, vbi hæc fierent, Capita-
neis, quibus id ipsum non sine aliquo officij neglecti aut me-
tus aut conniuentiæ legibus inimicæ, aliorumq; similium
nota, exprobrabatur: admonebantur sedulò & serio, diligen-
tius in posterum vt cauere, ne quid ex istiusmodi indulgen-
tia Respub. incommodi, & leges propter vilipendium peri-
culi, ipsorum causa sustinerent. Et nominatim, quibusdam in
comitijs, instigantibus offensis decretum fuit, ne quibusuis in
locis Capitanei D. Samuelem conuersari paterentur. quin-
imo si in contemptum legum id facere amplius præsumeret, 1531,
pro officio eundem captiuarent.

His causis adductus Magnificus D. Cancellarius Io-
annes Zamoiscius, simulatq; Capitaneatum Cracoui-
ensem adeptus est, cùm sciret Samuelem sæpius in minori
Polonia apud suos & alios passim degere, omniaq; superius
tracta, familiæ suæ fortassis nîsum tum potentia tum au-
thoritate, contemnere: admoneri illum aliquoties curauit
per fratres Magnificos D. Ioannem & Andream, alios is-
tem propinquos, ne in locis illis, vbi cum potestate versaretur,
subsisteret. alias pro officio & conscientia sua quòd
vellet exequi leges, recentiusq; lata decreta. Illo nihilo
minus curante, imò in contrarium eò audacius nitente,
cùm ad alia noui quidam conatus & factiones sensim pro-

derentur, tum periculum quoddam ipsi D. Cancellario imminere non incertis argumentis cognosceretur, ne malum hoc latenter diutius glisceret, Deus fortassis sustinere noluit.

1584. Magnificus D. Cancellarius, pro more, iudicia ordinaria, quæ non nisi per ipsos Capitaneos iudicari quotannis aliquoties solent, proclamari iubet Cracouiam ex Lituania satis cautè & circumspectè proficiscitur. Circa Sendomiriam transeunti nunciatur D. Samuelem amplo desperatorum hominum numero stipatum simul cum illo Cracouiam ingredi constituisse, subindeq; non procul ab eodem nocturno hospitio deligendo subsistere solere. Per aliquot id ipsum penitus exploratores cognoscitur, venit tandem Prossouiam, ubi cum Dn. Cancellarius pernoctaturus substitisset: medio abinde miliari, apud viduam sororiam suam VVlodokouua nuncupatam, in villa Piekari D. Samuel hospitatur, comitatus sui maiore parte in viciniore villa relicta, Quid secretius tentare cogitauerit, norunt exactè quorum interest, ceteri non item. Iam verò hic Iurisdictioni Capitanei Cracouiensis primùm locus aperiabatur.

Proinde noctu vice capitaneum suum Vrouecium immittit cum præfidiarijs Cancellarius tanquam Capitaneus, qui impetu in domum viduæ factò, licet non statim prodere-
tur, interfecto vno puero qui gladium Samueli porrigebat, & filiolo eiusdem aliquantulum vulnerato, quod bombardam eiaculatus esset, post multas concertationes D. Samuelem capit: Prossouiam deducit. inde simul cum D. Cancellario Cracouiam rectà in arcem, curru proximè ipsum sequente, cum præsidio, liber vectus, ingressus ac custodiæ traditus est. Porro qui tum præsentés aderant ex nobilitate Craco-

Samuel capit

Cracouiæ obuiam progressi, cum primùm in arce D. Cancell. salutassent, longa ac eleganti oratione totius facti rationem sibi explicari audierunt. Hoc factum fuit die 12. Maij. Interea dum D. Samuel sub custodia nemine penitus ad se admissio asseruatur : varia diuersaq; subsequuntur. Cancellarius, Regi, præcipuisq; Senatoribus, per literas facti sui reddit rationem. Altera ex parte apud suos primùm, deinde & apud alios, passim querelæ fiunt publicè & priuatim. Indebitè vim esse illatam : nemine instigante captum esse : Proscriptionis huiusmodi qualis ista est, nullam legibus descriptam esse pœnam : fidem datam fuisse D. Samueli, quod liberè, ac tutò in regno versari posset : per transitum perfectionem hanc contigisse, vt qui filiolum in Germaniam deduceret : magis ex priuato aliquo odio, quàm ex legum obseruantia, factum existimari debere, multaq; alia huiusmodi.

Die 19. Maij Nobilitas Palatinatus Cracouiens, per Succamerarium suum D. Zikouskij interponit sese satis accurata & grauitè prudenterq; conscripta oratione, etiam scripto tradita, à D. Cancellario hoc vnum efflagitando, ne quippiam præcipitanter in illum committeretur : vt potius ad Comitum referuaretur causæ huius per omnes ordines cognitio & iudicium; vel vt ad Regiam Magn. remitteretur. Responsum prolixum, multisq; respersum argumentis & coloribus oratorijs, vt quod facti totius non sine circumstantiarum ante & post descriptione narrationem contineret, scriptio itidem nobilitati exhibitum est, in quo nulla certa apparuit resolutio, præter hanc, quòd in præsentì casu id facturus esset, quod sibi secundum Deum conscientia & officij autoritas dictaret.

Interea Die 13. Maij quoq; Magnificus D. Andreas Curia Mariscalcus litteris & ipse instat, vnà cum alijs consanguineis suis, apud ordinarios Iudices Regni, tum Lublini Iudicia exercentes, partes suas vt interponerent ad D. Cancellarium, ne quid atrocius in fratrem statuere vellet, satis iam superq; familiae illorum violentiae & iniuriae, in captiuatione illatum esse. Volebant dare obsides, & numero decem ex praecipuis huius familiae viris obligare sese, quod D. Samuelem pro Comitij Sereniss. Regi & ordinibus Regni statuere vellent iudicandum, nec defuturas illi secundum leges & Decreta contra eundem lata, legitimus atq; iuridicas defensiones. Tandem petierunt consilium ab iisdem, quid aut quomodo in tam acerbo familiae casu agendum vel procedendum sibi esset.

Die 14.
Maij.

Breuitè sed prudenter à Iudicibus responsum est illis & quidem ita perplexè, vt nihil ex ijs litteris aut pro se trahere, aut contra D. Cancellarium vsurpare possent. Summa tamen erat, se in tali casu consilium praebere non posse, nihil hoc ad illorum officium aut iudicia pertinere, non defutura tam amplae & potenti familiae sufficientia & opportuna consilia domi.

Die 15.

Sub idem tempus Magnificus D. Cancellarius per litteras significat iisdem iudicibus, qui det quomodo factum sit non consilium aliquod inquirendo, sed rei veritatem explicando, ne aliter vt in talibus fieri solet, traduceretur. In dato eidem responso gratias agunt Iudices, qui tanta prudentia ac vigilantia vsus fuerit: satis eum testatum fecisse, quem virum, vt in defendenda patria armisq; tractandis, ita in legum obseruantia & securitate publica tuenda, se praestitisset, non dubitare se concludunt breuitè, illum tanquam senatorem prudentem, in legibus & libertatibus patriae

triæ & natum & optimè exercitatum, quemadmodum in alijs omnibus rationibus hactenus fecisset, actum præsentem ad huiusmodi effectum perducturum, vt vtrumq; , ius videlicet publicum, & libertas nobilitatis, salua ac integra permaneant, nihilq; inde, quod aliqui ominari viderentur, emergat aduersi.

Paucos post dies cùm nobilitati Cracouiensi responsum ad interpositam intercessionem datum esset, cùm nemini constaret, quid facturum esset: die 25, Maij sub meridiem significatur D. Samueli domui suæ vt disponeret, animæq; prouideret, neq; etenim aliter fieri posse, mortem illi decretam esse omnino. Exterritus vehementer dicitur, & animo & corpore concidisse, licet post epulas primum sumtas erectus conscripsit nonnulla. Ante vesperam conuenitur à D. Cancellario, tribus adhibitis testibus, vbi ad aliquot horas sermones varij intercesserunt, qui & quales, Deo soli & tum præsentibus notum est.

Summo mane subsequenti diei, eductus in locum solitum suppliciorum, vicecapitaneo cum tribus vel quatuor alijs præsentibus, cinctus se. Hajdonibus, substrato rubeo panno, capite plectitur. Inuolutoq; linceo ad id præparato, imponitur Arculæ, & feretrum pannis paratis contegitur. Arce inde aperta confluunt omnes turmatim. Durat spectaculum prope 4. horas, obstupere omnes, præter spem & expectationem factum musitant: varia metuunt varij, tumultus in promptu fore videbatur.

Quinta à decollatione hora, Castellana Cracouiensis, ipsius vxoris mater, tum quoq; Cracouiæ præsens, currum cum quadrigis in Arcem & seruatoribus mittit, quo corpus veluto tectum in domum Palatini olim Calissiensis deductum est, ibiq; assuto capite, denuo ornatum more militari, in

ri, in toga rubea ferica, cum claua, biduo conspiciendum à quibusuis frequentantibus publicè iacebat.

Postidie illius diei, quæ res magnæ fuit plerisq; admirationi, Magnificus D. Cancellarius cum R. Domino Episcopo pransus est, & ad D. Franciscum ex arce, iuxta ædes, in quibus funus iacebat, bis profectus est. Quarto ab inde die Magnificus D. Andreas frater Marscalcus magno comitatu Cracouiam venit, neq; quicquam subsistens aut solennem aliquam actionem vel protestationem interponens, eadem die corpus ex vrbe abduxit. Nec quicquam postmodum subsequutum est eorum, quæ multi passim aut confingunt aut spargunt. Quinimo publicè quantum nobis constare potest, conticere omnia: priuatim multos & quidem præcipuos exacerbatos scimus, variaq; varios proponere ac meditari, pro vt quisq; est huic aut alteri parti affectus, ita iudicium suum promit.

Magnificus Dn. Cam. Gnesnensis Ioannes, Cracouiæ non fuit. Graudenti in Capitaneatu suo, cum frequentes conuiuas insolennitate baptismi filiæ suæ, ex filia Dn. Calisfensis natæ haberet, nuncium de fratre capto accepit: non tamen inde protectionem aliquò suscepit, sed domi se continuit, præter quod cum Mag. Dn. Palatino Posnaniensi congressus dicitur. Prudenter sanè quidam ex minore Polonia ad me scripsit: Crede mihi istud factum non erat fabrica vnus diei, diu multumq; de eo consultabatur quò ad venit summa dies & ineluctabile fatum. De quo quidem eius hominis interitu hic varij variè sunt affecti. Dicunt alij rectè cæsum esse, & laudant iustam animaduersionem, alij verò dolent, sed altum premunt corde dolorem, interdum collachrimantes & Tyrannidis metu alas quatientes, quorum quidem sunt pauci. Sed vt fert tempus, facietis prudentiorum sermonibu

monibus perstringuntur, vt iam mitiores esse videantur. In summa breui ea omnia euanescent principijs deferuescentibus. ceteri verò eiusdem farinae iam aliquando intelligent, vibratum esse ensẽ ad vindicandam insolentiam, fusq; deq; ferebantur tantisper vicia & immanitates. Hæc ille. Qui sint animi hominum ? conuocatio Senatorum à Rege pro 20. Augusti ex grauissimis quibusdam & secretis Reipub. necessitatibus indicta, nec non comitia proxima hyeme celebranda manifestabunt.

Magn. D. Cancellarius, non multis post diebus satis cum moderato tam equitatus quàm peditatus comitatu, Cracouia, multis ex nobilitate illum concomitantibus, egressus est, rectaq; ad reuidendum Capitaneatum recens sibi à Rege post defunctum D. Andream Comitem à Gorka collatum lauouienf. satis insignem contendit. Inde rectà aut Grodnam, aut Lublinum ad regem profecturus. Hæc summatim & quidem confidenter, de D. Samuele Sborouski, quæ desiderare visus es, significare volui. De Christophoro, preempti fratre, multa hic circumferuntur, vtinam vera non sint. Certissimum est, quò maiores tam nobilis & clara familia motus excitare ex istis occasionibus posse aut velle conari videtur, tot periculosiores atq; vtinam non insperatos sustineat impetus necesse est. Dominus consoletur afflictos & omnia in melius conuertat. Certò asseuerabatur à nonnullis, D. Samuelem, Milierensem Baronatum, mediante ac promouente fratre Christophoro, iam comparare debuisse, ibiq; mansionem transferre voluisse, Habuit enim circiter centum millia florenorum, in quibus titulo reemptionis Elotzuuobena in Russia peropima ab M. Dn. de Gorka tenuit, huiusq; filius tenet. Fama est, non tamen incerta, complura millia Vngaricorum vltra vi-

ginti, in Arcula post detentionem inuenta, non tamen erepta, sed familiaribus illius relicta esse.

Cum autem fratres Sborouij, apud gentiles & affines suos, multa de Cancellarij injuria questi, & de rege ipso in ordinem redigendo mouissent; & literis ad plures alios scriptis aduersus regem conspirare existimarentur: capita factionis, Christophorus & Andreas Sborouij fratres, ad comitia VVarsovia proxima, literis regijs citati sunt. vbi senatus regni, Samuelem Sborouium iure casum pronunciauit, & Christophorum Sborouium, conspirationis aduersus regem initæ ducem & autorem, proscripsit. Cateri supplices in gratiam recepti sunt.

COLONIA.

24. Febr.

Bellum nostrum Colonienſe, durat adhuc. Horſtum, ad Noueſum arx, à Nuenario intercepta; nunc oppugnatur. Berchum etiam, oppidum ad Rhenum, obtinet; ac muniſt, nec tam facile, ab Erneſto recipietur. Qui Erneſtus; in patriam ad fratrem, eſt proſectus. Rex, in Belgio, caſo Aurico, à quodam Sequano, cui nomen erat Balthazari Gerardo, nato ſex ad Veſontionem miliaribus, in oppidulo Villafano, multis victorijs eſt potitus. *Brugas n. cepit,*

n. cepit, Hipras, Teneremundam, & Gaudium. Itaque, omnem Flandriam, excepta Ostenda portu, recepit. Scaldim tentat interciperi, operibus ad eius ripam exstructis à Parmensi, ut Antuerpiensibus navigationem, & negotiationem, eripiat, & Bruxellenses, quibus imminet, & qui obsessi maxima rerum inopia laborant, tum etiam Mechlinienses, in suam potestatem redigat. Antuerpienses nihilominus, non terrentur. Ordines autem, ad Francum, duodecim Legatos miserunt. Offerunt Hollandiam, & Zelandiam. Angla, se illis, sed aliud simulans, coniungit.

Philippus Rex, Philippum filium, in Hispania regna inaugurari, obtinuit. filiam natu minorem, Allobrogum Sabaudia Duci, matrimonio iunxit; Natu maiorem Casari, vel Cardinali Austriae eius fratri, traditurus nuptui. In ea inauguratione, adfuerunt duo Iaponia, ex India Orientali, Reges, qui sacris fontibus sunt initiati. Cuius rei causa, & ut Regem viderent, eò, tantis itineribus, venerunt. Italia, otio ac pace fruitur.

No-

1585. Nonis Martij.

Pontifex quiescit, & creandis Cardinalib. Hispanis gratificatur. Rex Gallia cum sit ocio & libidinibus deditus, in pace istic sunt omnia. Regina per atatem segnior est, & cum de successione regni sit in futurum sollicita, fit ut postulatis Belgarum, qui sua causa Regem patronum exoptant, non respondeat.

In annum inducias pacti sunt Turci cum Persis, nihil tamen in Hungaria mouetur, nisi quod, ut fieri solet, interdum excursiones fiant.

In comitijs VVarsouiensibus, negocia pleuraq; Cracouiam reiecta sunt. Sborouijs accidit, quod communiter his, qui de alijs sunt bene meriti: solet accidere, ut cum se negligi videant, omnia suspecta habeant. Regi autem, ut suis benefactoribus gratiam usitato inter homines more referat.

Moschus fideliter adhuc colit amicitiam cum nostro Imp. Legatum illius hodie hinc Pragam dimisimus.

Hispanus nihil intactum relinquit, ut in
suam

*suam potestatem redigat Belgicum. Et qua
nunc videntur tranquilla esse loca orbis, paulò
post experiemur turbata moueri.*

*Regis Suecia filium intellexi maternam
hereditatem ex ducatu Lituania petere, sed de
his rebus certi aliquid à vobis requiremus.*

*In urbe Vienna nullus est nostra Religioni
locus. in prouintia quoquo modo retinent pri-
uilegium. utinam verò doctores
haberent sinceros, pios, &
prudentes.*

